

Rapport avseende granskning av Underhåll av gator och vägar

Härnösands kommun

Innehåll

Sammanfattning	1
1. Inledning	2
Uppdrag och bakgrund	2
Revisionsfråga	2
Revisionskriterier.....	2
Avgränsning	2
Metod	2
2. Granskningsresultat	3
Gator och vägar	3
Entreprenad	3
Planering av underhåll	3
Uppföljning	4
Omfattning av underhåll i förhållande till behov	4
3. Bedömning och kommentarer	5
Rekommendation	5

Sammanfattning

Uppdrag och bakgrund

Kommunens gator och vägar representerar ett stort värde för kommunen. Ett eftersatt underhåll kan på sikt få allvarliga konsekvenser för ekonomi, kvalitet och säkerhet.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Härnösands kommun har Deloitte granskat förutsättningarna för underhåll av gator och vägar.

Revisionsfråga

Syftet med granskningen har varit att undersöka om det finns förutsättningar för ett ändamålsenligt underhåll av gator och vägar.

Revisionskriterier

I denna granskning har revisionskriterierna huvudsakligen utgjorts av lagstiftning och lokala föreskrifter, interna riktlinjer och beslut.

Svar på revisionsfrågan

Vi bedömer att samhällsnämnden har ändamålsenliga system och rutiner för att kunna följa upp och planera underhållet av gator och vägar. Verksamhetens bedömningar tyder dock på att omfattningen av underhållet inte är tillräcklig i dagsläget.

Iakttagelser

Underhållet av kommunens gator och vägar sköts i huvudsak via totalentreprenad där förutsättningarna för underhållsarbetet regleras i avtalet med entreprenören. Av avtalet framgår tydligt

vilka krav kommunen ställer på entreprenören vad gäller exempelvis hur underhålls- och reinvesteringsbehov ska inventeras, hur förslag på åtgärder ska handläggas och hur genomfört arbete ska återrapporteras.

Behovet av underhåll på kommunens gator och vägar inventeras årligen och återrapporteras till samhällsförvaltningen. I enlighet med avtalet lämnar entreprenören förslag på underhålls- och reinvesteringsprojekt för det kommande året samt för den kommande femårsperioden. Beslut om vilka underhålls- och reinvesteringsprojekt som ska genomföras fattas av kommunen.

Rekommendation

För att klara av att på sikt undvika allvarliga konsekvenser för ekonomi, kvalitet och säkerhet behöver nämnden säkerställa att det faktiska underhållet kan hållas på en tillräcklig nivå. Detta kräver att nämnden även fortsättningsvis vidareförmedlar relevant information och uppmärksammar kommunfullmäktige om eventuella behov av utökade resurser.

Härnösand 2015-10-
DELOITTE AB

Marianne Harr
Certifierad kommunal revisor
Kundansvarig

Mattias Holmetun
Certifierad kommunal revisor
Projektledare

1. Inledning

Uppdrag och bakgrund

Kommunens gator och vägar representerar ett stort värde för kommunen. Kvaliteten på underhållsinsatserna har stor betydelse för säkerheten och möjligheterna att skydda underliggande vägkropp och vägnätets livslängd. Ett eftersatt underhåll kan på sikt få allvarliga konsekvenser för ekonomi, kvalitet och säkerhet.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Härnösands kommun har Deloitte granskat förutsättningarna för underhåll av gator och vägar.

Revisionsfråga

Syftet med granskningen har varit att undersöka om det finns förutsättningar för ett ändamålsenligt underhåll av gator och vägar.

Följande underliggande frågeställningar besvaras:

- Finns riktlinjer för underhållsbehoven?
- Är budgeterade resurser fördelade på lång- respektive kortsiktiga underhållsbehov?
- Hur säkerställs att underhållsplaner följs och uppdateras?

- Är underhållet tillräckligt i förhållande till verksamhetens bedömningar om behoven?

Revisionskriterier

Revisionskriterierna är de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

I denna granskning har revisionskriterierna huvudsakligen utgjorts av lagstiftning och lokala föreskrifter, interna riktlinjer och beslut.

Avgränsning

Granskningen avser samhällsnämnden.

Eventuell förekomst av ett eftersatt underhåll har inte undersökts.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentanalyser samt intervjuer med nämndens ordförande, bygg- och miljöchef samt verksamhetsledare vid avdelningen Teknik.

2. Granskningsresultat

Gator och vägar

Enligt samhällsnämndens reglemente är nämnden kommunal väghållningsmyndighet och ansvarar för teknisk försörjning avseende kommunens gator och vägar¹.

Härnösands kommun ansvarar för cirka 11 mil gator och vägar. Merparten av dessa är asfalterade och har trottoar eller separata gång och cykelbanor. Gång- och cykelvägarna omfattar cirka två mil och gångbanorna uppgår till cirka 9 mil.²

Kommunen har också drift och underhållsansvar för ungefär tjugo enskilda vägar. För dessa står kommunen för 40 % av kostnaden för driften och resterande 60 % finansieras via stadsbidrag.³

Entreprenad⁴

I Härnösands kommun har stora delar av den tekniska verksamheten lagts ut på entreprenad.

I nuläget är totalentreprenadkontrakt inom gator och vägar tecknat med NCC Roads AB.

Entreprenaden omfattar drift, skötsel och underhåll av de gator och vägar som kommunen är huvudman för. I uppdraget ingår

även periodiskt underhåll och viss reinvestering i gator och vägar. Nämnden har en budgetpost för reinvesteringar utöver avtalet. Denna budgetpost används för upphandling av enskilda reinvesteringsprojekt utifrån nämndens/förvaltningens behovsbedömningar.

Av avtalshandlingarna för entreprenaden framgår att verksamheten skall bedrivas med kostnadseffektivitet. Skilda trafik kategorier ska tillförsäkras säkra förhållanden och god framkomlighet, med beaktande av miljökonsekvenser. Väg- och gatumiljöer ska skötas med beaktande av funktion, framkomlighet och miljö.

All verksamhet ska bedrivas inom de ramar som kommunala beslut anger. Vidare ska all verksamhet bedrivas enligt tillämpliga lagar och förordningar med avseende på ansvar för väghållning.

Planering av underhåll⁵

Entreprenören ansvarar för att systematiskt följa upp anläggningarnas standard, konstatera brister och årligen lämna förslag på prioriteringar mellan konstaterade underhålls- och reinvesteringsbehov.

Vid entreprenörens kartläggning av underhålls- och reinvesteringsbehovet ska hänsyn tas till den övriga

¹ Reglemente för samhällsnämnden, 2014-12-15

² SEF – gatu- och väghållning

³ www.harnosand.se

⁴ Entreprenadkontrakt mellan Härnösands kommun och NCC Roads AB, 2013-01-29.

⁵ SEF – gatu- och väghållning

kommunala planeringen och utvecklingen i landet avseende verksamhet, miljö, teknik med mera.

Förslag på underhålls- och reinvesteringsprojekt lämnas för det kommande året samt för den kommande femårsperioden. Förslagen redovisas och diskuteras vid samordningsmöten mellan entreprenören och företrädare för kommunen.

Nämnden behandlar underhålls- och reinvesteringsbehoven inom ramen för budgetprocessen. Samhällsnämnden har delegerat till nämndens ombud för kontraktet (förvaltningschefen) att fastställa planerna och fatta det slutliga beslutet om vilka projekt som ska genomföras under det kommande året.

Uppföljning

Då underhållsarbetet i huvudsak sker via totalentreprenad sker huvuddelen av uppföljningen av att underhållsplaner följs och uppdateras via avtalsuppföljningen. För entreprenaden hålls ett antal möten där arbetsläge och planer stäms av:

- Avtalsparternas ombud har möte minst varje kvartal för att behandla frågor av övergripande och samordnande karaktär samt ekonomiska regleringar.
- Varje månad hålls möten för att behandla frågor som normalt behandlas vid byggmöten, undantaget vad som angivits i stycket ovan.
- Driftmöten hålls regelbundet, varannan vecka, för avstämning av löpande frågor.

I enlighet med villkoren i avtalet för entreprenören dagbok över sådana omständigheter som är av betydelse för entreprenaden. Dagboksanteckningarna kontrolleras och kontrasigneras av kommunens tjänstemän vilket ger en löpande insyn i hur stor del av underhålls- och reinvesteringsprojekten som genomförts.

Entreprenören ska enligt avtalet genomföra samtliga kontrollåtgärder, som erfordras för att förvissa sig om att entreprenaden i alla delar uppfyller kvalitetskrav enligt gällande normer.

Kommunens tjänstemän riktar i stor utsträckning in sina kontroller på de kontrollsystem som entreprenören använder. Utifrån den information som framkommer vid dagbokskontroller och systemkontroller genomförs stickprovskontroller av genomfört arbete samt platsbesök.

I enligt avtalet lämnar entreprenören årligen in en redovisning som bland annat innehåller:

- Verksamhetsberättelse.
- Sammanställning av driftstörningar.
- Sammanställning för statistikgivning.
- Underlag för underhållsplanering, budget och investeringsarbeten.

Åtterrapporeringen till nämnden sker dels genom delgivning av mötesprotokoll från byggmöten och ombudsmöten och dels vid uppföljningar i samband med upprättandet av tertialrapport, delårsrapport och årsredovisning.

Omfattning av underhåll i förhållande till behov

Enligt de intervjuade har bedömningar av nivån på underhållet av gator och vägar genomförts av såväl entreprenören som av samhällsförvaltningens personal.

Den bild som verksamhetsföreträdarna ger är att underhållet i dagsläget inte är fullt tillräckligt för att hålla kapitalet helt. Den nivå som underhållet ligger på i dagsläget medför en långsam försämring av standarden på kommunens gator och vägar. Ytterligare utredning behövs dock för att kunna beräkna hur mycket underhållet behöver ökas för att ligga på en nivå där gator och vägar håller en acceptabel standard och inte försämras.

3. Bedömning och kommentarer

Vi bedömer att samhällsnämnden har ändamålsenliga system och rutiner för att kunna följa upp och planera underhållet av gator och vägar. Verksamhetens bedömningar tyder dock på att omfattningen av underhållet inte är tillräcklig i dagsläget.

Underhållet av kommunens gator och vägar sköts i huvudsak via totalentreprenad där förutsättningarna för underhållsarbetet regleras i avtalet med entreprenören. Av avtalet framgår tydligt vilka krav kommunen ställer på entreprenören vad gäller exempelvis hur underhålls- och reinvesteringsbehov ska inventeras, hur förslag på åtgärder ska handläggas och hur genomfört arbete ska återrapporteras. I arbetet ska hänsyn tas till och bedrivas inom de ramar som kommunala beslut anger.

Behovet av underhåll på kommunens gator och vägar inventeras årligen och återrapporteras till samhällsförvaltningen. I enlighet med avtalet lämnar entreprenören förslag på

underhålls- och reinvesteringsprojekt för det kommande året samt för den kommande femårsperioden. Beslut om vilka underhålls- och reinvesteringsprojekt som ska genomföras fattas av tjänstemän vid samhällsförvaltningen på delegation från samhällsnämnden. Detta ökar förutsättningarna för att underhåll och reinvesteringar sker med beaktande av kommunens övriga samhällsplanering.

Rekommendation

För att klara av att på sikt undvika allvarliga konsekvenser för ekonomi, kvalitet och säkerhet behöver nämnden säkerställa att det faktiska underhållet kan hållas på en tillräcklig nivå. Detta kräver att nämnden även fortsättningsvis vidareförmedlar relevant information och uppmärksammar kommunfullmäktige om eventuella behov av utökade resurser.

Med Deloitte avses en eller flera av Deloitte Touche Tohmatsu Limited, en brittisk juridisk person (Eng: "limited by guarantee"), och dess nätverk av medlemsfirmor, som var och en är juridiskt åtskilda och oberoende enheter. För en mer detaljerad beskrivning av den legala strukturen för Deloitte Touche Tohmatsu Limited och dess medlemsfirmor, besök www.deloitte.com/about.

Deloitte erbjuder tjänster inom revision, skatterådgivning, business consulting och finansiell rådgivning till offentliga och privata klienter inom en mängd branscher. Med ett globalt nätverk av medlemsfirmor i mer än 150 länder, kan Deloitte erbjuda spetskompetens av världsklass och djup lokal expertis för att hjälpa klienter med de insikter de behöver för att ta itu med sina mest komplexa utmaningar. Deloitte har 200 000 medarbetare i nätverket alla fast beslutna att bli standard of excellence.

Detta dokument innehåller endast allmän information. Varken Deloitte Touche Tohmatsu Limited, dess medlemsfirmor eller deras närstående företag (gemensamt kallade "Deloitte Nätverk") lämnar råd eller tjänster genom denna publicering. Innan beslut fattas eller åtgärd vidtas som kan påverka din ekonomi eller din verksamhet, bör du konsultera en professionell rådgivare. Inget företag inom Deloitte Nätverk är ansvarigt för någon skada till följd av att man har förlitat sig på information i detta dokument.